DOAR EI, ACTORII

SCRISORI DE DRAGOSTE **de A. R. Gurney. Traducerea și adaptarea: Petre Bokor ● TEATRUL „SICĂ ALEXANDRESCU" DIN BRAȘOV ● Data reprezentației: 21 octombrie 1997 ● Regia, scenografia și ilustrația muzicală: Mircea Cornișteanu ● Distribuția: Ileana Stana Ionescu (Melissa Gardner), Mircea Albulescu (Andrew Ladd).**

Succesul internațional al piesei lui A. R. Gurney **Scrisori de dragoste** ne scutește de comentarii în privința celebrității piesei și a autorului ei. Cum misterele teatrului sunt de nepătruns, îl înregistrăm ca atare și pe acesta, luând act de faptul că premierei absolute dintr-o provincie americană i-a urmat lansarea piesei pe Broadway (1989), la Edison Theatre, că textul a fost jucat la Paris de Anouk Aimée și la Londra de Glenda Jackson, că, în fine, a avut parte de o listă lungă de interpreți iluștri, care-l include la un moment dat chiar pe autor. La București textul a ajuns prin regizorul Petre Bokor, care l-a tradus în românește.

După o montare inexplicabil ratată la Teatrul „Nottara", Mircea Cornișteanu reia piesa la Brașov, cu două vedete bucureștene în reprezentație: Ileana Stana Ionescu și Mircea Albulescu. Secretul actualului succes ține nu numai de performanțele individuale ale celor doi actori, ci mai ales de felul cum regizorul i-a armonizat într-un cuplu viabil, făcând povestea să trăiască dincolo de cadrul rigid al intrigii epistolare la care o constrânge autorul. Ce-i drept, procedeul acesta a mai fost încercat (cu succes) în dramaturgie, dacă ar fi să cităm numai exemplul celebru al lui Jerome Kilty, cu al său **Dragă mincinosule**. Dar o piesă în care, prin stricta indicație a autorului, cei doi actori sunt puși să citească, pur și simplu, nu cred că s-a mai văzut. Și e cu atât mai extraordinar ceea ce reușesc doi mari actori, parcă spre a demonstra cum talentul lor nu are nevoie decât de o minimă provocare. Din poziție eminamente statică, la masa de scris, ei reușesc să proiecteze un întreg univers biografic și sufletesc, într-o dinamică a sentimentelor și a gândurilor extrem de vie și de expresivă. Detașați, la început, având aerul că relatează întâmplări neutre, din ce în ce mai implicați, apoi, pe măsura evoluției relației lor, Melissa și Andrew își personalizează corespondența până-ntr-atât încât ei înșiși dobândesc consistență dramatică, iar situațiile - relevanță. Ca și ceea ce trăiesc, de fapt, cei doi, comunicând cu o sinceritate pe care doar scrisorile le-o permit („Te cunosc mai lesne din scrisori"), tot ceea ce-și spun devine semnificativ și, la un moment dat, definitiv. Dar tonul degajat, nonșalant - tipic, am putea spune, stilului american - ascunde cu dibăcie frământările și neliniștile acestor suflete sensibile, exilate într-o lume standardizată. Izbucnirile din final, meșteșugit pregătite prin acumularea unor tristeți negrăite, provoacă o reevaluare retrospectivă a traiectoriei unor existențe, în fond, ratate, chiar dacă având în unele privințe aparența reușitei. Rețeta autorului e sigură. El știe să vândă, în ambalajul atractiv colorat al piesei de bulevard, idei mișcătoare despre singurătate și despre o inexplicabilă inaderență la mecanismul social, care face din personajele sale nefericiți inadaptabili. Discreția cu care actorii își asumă aceste sarcini și inteligența cu care disimulează în permanență, păstrându-ne atenția trează și interesul viu, țin de măiestrie.

În spectacol mai e însă ceva care-i legitimează succesul. Poate, plăcerea cu care cei doi au luat trenul spre Brașov pentru a realiza acest spectacol; poate, simplitatea unui gest de profund și emoționant atașament față de teatru. Poate, și intuiția confirmată a unui pariu ce nu trebuia ratat.

Tot mai des distribuită, din fericire, în roluri de anvergură dramatică, menite să-i pună în valoare talentul, Ileana Stana Ionescu se joacă cu personajul său într-un mod în același timp spectaculos și neașteptat. Mereu pe muchia dintre glumă și seriozitate (stare pentru care actrița are o adevărată vocație), dintre conformism și înăbușirea unor porniri cărora nu are curajul să le dea curs, Melissa emană un halou misterios. Cu disponibilități histrionice și o enormă naturalețe a trăirilor dramatice, actrița realizează o perfectă stăpânire a contrariilor într-o creație complexă, atașantă prin supleța jocului și a comunicării.

Deși Andrew se prefigurează mai liniar în dialogul celor doi, Mircea Albulescu îi conferă acel farmec al banalității pentru care actorul își găsește resursele adecvate. Povestește sugestiv, plastic, tatonează cu har relația sentimentală și se resemnează cu demnitate în finalul istoriei iubirii sale ratate. Simțul infinitelor nuanțe pe care și-l exersează în lectura **Scrisorilor de dragoste**, felul în care umple spațiul dintre cuvinte (ca și distanța dintre scenă și sală) cu gând sunt doar câteva dintre accentele sale în acest duet insolit.

DOINA PAPP

O DRAMĂ A RATĂRII

CABOTINUL, **după John Osborne. Traducerea: Simona Drăghici ● TEATRUL NAȚIONAL „I. L. CARAGIALE" ● Data reprezentației: 22 noiembrie 1997 ● Regia: Alice Barb ● Scenografia: Vioara Bara ● Muzica și interpretarea la pian: Dorina Crișan Rusu ● Coregrafia: Felicia Dalu ● Distribuția: Mircea Albulescu (Billy Rice), Ileana Stana Ionescu (Phoebe Rice), Alexandru Georgescu (Archie Rice), Teodora Mareș (Jean Rice), Vlad Ivanov (Frank Rice), Alice Caracostea (Cântăreața), Marius Gâlea (Instrumentistul).**

Poate că nicicând în ultimii zececincisprezece ani nu s-a mai întâmplat, în București (și cred că nici în țară), o asemenea explozie de spectacole bune de teatru precum în această binecuvântată toamnă-iarnă, la început de Festival... De excelența momentului se bucură și regizoarea Alice Barb: tocmai pentru că o sporește prin propriile forțe.